

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2008-2009

25 februari 2009

VOORSTEL VAN DECREET

– van de heren **Kris Van Dijck** en **Robert Voorhamme**, mevrouw **Kathleen Helsen**
en de heren **Sven Gatz** en **Dirk De Cock** –

houdende interpretatie van de artikelen 44, 44bis en 62, §1, 7°, 9° en 10°,
van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997

DERDE BELANGENCONFLICT

VERSLAG

van de Gemengde Overlegcommissie Vlaams Parlement – Waals Parlement
uitgebracht door de heer Jef Tavernier

Samenstelling van de delegatie:

Voorzitter: mevrouw Marleen Vanderpoorten.

Leden:

de heer Luk Van Nieuwenhuysen;

de heer Ludwig Caluwé;

de heer Robert Voorhamme;

de heer Sven Gatz;

de heer Jef Tavernier.

Zie:

1163 (2006-2007)

- Nr. 1: Voorstel van decreet
- Nr. 2: Advies van de Raad van State
- Nr. 3: Verslag over de hoorzitting
- Nr. 4: Amendementen
- Nr. 5: Verslag
- Nrs. 6 en 7: Verslagen over overleg inzake belangenconflict

DAMES EN HEREN,

De Gemengde Overlegcommissie Vlaams Parlement – Waals Parlement hield op 9 februari 2009 onder het gezamenlijke voorzitterschap van mevrouw Marleen Vanderpoorten en de heer José Happart een overlegvergadering conform artikel 32, §1bis, van de gewone wet van 9 augustus 1980 tot hervorming der instellingen. De overlegcommissie behandelde de motie betreffende een belangenconflict aangenomen door het Waals Parlement in zijn plenaire vergadering van 14 januari 2009, naar aanleiding van het voorstel van decreet houdende interpretatie van de artikelen 44, 44bis en 62, §1, 7°, 9° en 10°, van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997.

De delegatie van het Vlaams Parlement bestond uit mevrouw Marleen Vanderpoorten, voorzitter, en de heren Luk Van Nieuwenhuysen, Robert Voorhamme en Jef Tavernier. De heer Sven Gatz liet zich verontschuldigen.

De delegatie van het Waals Parlement bestond uit de heer José Happart, voorzitter en de heren Léon Walry, Marcel Cheron en Michel de Lamotte.

Eerder werd reeds een motie betreffende een belangenconflict aangenomen door het Parlement van de Franse Gemeenschap (*Parl. St. VI. Parl. 2006-07, nr. 1163/6*) en het Parlement van de Franse Gemeenschapscommissie (*Parl. St. VI. Parl. 2006-07, nr. 1163/7*).

1. Uiteenzetting door mevrouw Marleen Vanderpoorten, voorzitter van de delegatie van het Vlaams Parlement

Mevrouw *Marleen Vanderpoorten*, voorzitter van de delegatie van het Vlaams Parlement, zegt dat de Commissie voor Onderwijs, Vorming, Wetenschap en Innovatie op 13 en 29 november, en op 6 en 13 december 2007 het voorstel van decreet van de heren Kris Van Dijck en Robert Voorhamme, mevrouw Kathleen Helsen en de heren Sven Gatz en Dirk De Cock houdende interpretatie van de artikelen 44, 44bis en 62, §1, 7°, 9° en 10°, van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997 behandelde (*Parl. St. VI. Parl. 2006-07, nr. 1163/1*).

Bij brief van 23 mei 2007 werd het advies van de Raad van State gevraagd over het voorstel van decreet (*Parl. St. VI. Parl. 2006-07, nr. 1163/2*). Op 13 november 2007 had de toelichting plaats.

Op 29 november 2007 werd beslist om over het voorstel van decreet een hoorzitting te organiseren met directieleden en medewerkers van de faciliteitenscholen uit de Rand. De hoorzitting had plaats op

6 december 2007 (zie *Parl. St. VI. Parl. 2006-07, nr. 1163/3*).

De bespreking en stemming, na amendering, van het voorstel van decreet vond plaats op 13 december 2007.

Op 13 december 2007 nam het Parlement van de Franse Gemeenschap een motie aan betreffende een belangenconflict naar aanleiding van het voorliggende voorstel van decreet. Een gemengde overlegcommissie tussen het Vlaams Parlement en het Parlement van de Franse Gemeenschap had plaats op 11 februari 2008. Deze gemengde overlegcommissie kwam niet tot een akkoord en verwees het belangenconflict naar de Senaat. Zowel de Senaat (op 15 mei 2008) als het Overlegcomité (op 11 juni 2008) moesten echter ook vaststellen dat er geen consensus was over een voorstel van oplossing.

Op 17 juni 2008 nam het Parlement van de Franse Gemeenschapscommissie een motie aan betreffende een belangenconflict naar aanleiding van het voorliggende voorstel van decreet. Een gemengde overlegcommissie tussen het Vlaams Parlement en het Parlement van de Franse Gemeenschapscommissie had plaats op 8 juli 2008. Deze gemengde overlegcommissie kwam eveneens niet tot een akkoord en verwees het belangenconflict naar de Senaat. Zowel de Senaat (op 4 december 2008) als het Overlegcomité (op 16 januari 2009) moesten echter ook vaststellen dat er geen consensus was over een voorstel van oplossing.

Vervolgens heeft de heer José Happart, voorzitter van het Waals Parlement, bij brief van 15 januari 2009, aan het Vlaams Parlement de motie overgezonden die het Waals Parlement op 14 januari 2009 had aangenomen betreffende een belangenconflict naar aanleiding van het betwiste voorstel van decreet. De motie werd overgemaakt aan de politieke fracties van het Vlaams Parlement en aan de leden van de Commissie voor Onderwijs, Vorming, Wetenschap en Innovatie. Mevrouw Vanderpoorten stelt voor dat de heer Happart de motie toelicht.

Conform artikel 32, §§1bis en 1ter, van de gewone wet van 9 augustus 1980 tot hervorming der instellingen moet een overleg plaatsvinden tussen de betrokken assemblees. De delegatie van het Vlaams Parlement is benoemd door de plenaire vergadering van 21 januari 2009 en bestaat uit: mevrouw Marleen Vanderpoorten (voorzitter) de heren Luk Van Nieuwenhuysen (Vlaams Belang), Ludwig Caluwé (CD&V), Sven Gatz (Open Vld), Robert Voorhamme (sp.a) en Jef Tavernier (Groen!). De heer Kris Van Dijck (NV-A) heeft bij brief van 27 januari 2009 meegedeeld dat noch hijzelf, noch een ander lid van de NV-A-fractie, langer deel zal nemen

aan overlegmomenten met parlementen die een belangenconflict inroepen tegen het voorliggende voorstel van decreet.

2. Uiteenzetting door de heer José Happart, voorzitter van de delegatie van het Waals Parlement

De heer *José Happart*, voorzitter van de delegatie van het Waals Parlement, bevestigt dat op 14 januari 2009 het Waals Parlement inderdaad een motie betreffende een belangenconflict heeft aangenomen betreffende het voorstel van decreet houdende interpretatie van de artikelen 44, 44bis en 62, §1, 7°, 9° en 10°, van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997.

De motie stelt in de overwegingen dat het voorstel van decreet eenzijdig de vroegere akkoorden over het pedagogisch toezicht inzake de Franstalige scholen uit de zes randgemeenten in vraag stelt.

Het voorstel van decreet doet afbreuk aan de taalfaciliteiten inzake onderwijs die werden toegekend aan de Franstaligen in die zes gemeenten, faciliteiten die worden gegarandeerd door de Grondwet en de wetten op het gebruik van de talen.

Het voorstel van decreet brengt ernstige schade toe aan de belangen van de leerlingen en leerkrachten en dreigt de goede werking van de Franstalige scholen in de rand te ondergraven door het opleggen van een leerplan, de eindtermen en ontwikkelingsdoelen van de Vlaamse Gemeenschap.

Verder stelt de motie dat de rechten van de Franstaligen in de gemeenten met een speciaal statuut in het Nederlandse taalgebied bedreigd zijn door het beleid van de Vlaamse Gemeenschap dat de definitieve rechten, die erkend zijn door de wet en gegarandeerd worden door de Grondwet, ontkent.

Het voorstel van decreet tast de solidariteit aan tussen Brussel, Wallonië en de Franstaligen van de randgemeenten.

Het voorstel van decreet moet gezien worden als een daad die schade toebrengt aan het institutioneel evenwicht tussen de twee grote gemeenschappen van het land.

Het Waals Parlement is zich bewust van het respect voor het institutioneel evenwicht enerzijds en het recht van alle Franstaligen van het land anderzijds, en herbevestigt door het aannemen van de motie haar solidariteit met hen.

3. Bespreking

3.1. Tussenkomst van de heer Luk Van Nieuwenhuysen

De heer *Luk Van Nieuwenhuysen* verwondert er zich over dat de motie van het Waals Parlement pas op 14 januari 2009 werd aangenomen terwijl het voorstel van decreet in de commissie werd aangenomen op 13 december 2007. Dit is tergend en druist in tegen artikel 143 van de Grondwet dat handelt over de federale loyaliteit. Bovendien gaat het in tegen de geest van de regeling van belangenconflicten. Volgens artikel 32, §1ter, van de gewone wet van 9 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, wordt de procedure geschorst gedurende 60 dagen voor overleg. Gedurende de 60 dagen die volgden op de motie betreffende een belangenconflict die werd ingediend door het Parlement van de Franse Gemeenschap heeft geen enkel ander parlement zich aangesloten. Nergens staat geschreven dat andere parlementen successief een belangenconflict kunnen inroepen na afloop van de procedure van een belangenconflict ingesteld door één parlement.

De leden van het Waals Parlement hebben reeds de mogelijkheid gehad om het belangenconflict te verdedigen via het Parlement van de Franse Gemeenschap waarvan ze ook deel uitmaken.

Het feit dat de Vlaamse politici maar over één mogelijkheid beschikken om een belangenconflict in te roepen tegen eenzelfde voorstel of ontwerp van decreet of wet terwijl de Franstalige politici beschikken over meerdere mogelijkheden, druist volgens de spreker in tegen het gelijkheidsbeginsel.

Volgens hem is de procedure uitgeput en is de vergadering zonder voorwerp. Hij dringt er op aan dat het voorstel van decreet zo snel als mogelijk wordt geagendeerd op de plenaire vergadering van het Vlaams Parlement.

3.2. Tussenkomst van de heer Ludwig Caluwé

De heer *Ludwig Caluwé* stelt dat het hier feitelijk niet gaat over een belangenconflict maar een bevoegdheidsconflict. De Raad van State heeft geen uitspraak gedaan en verwijst naar het Grondwettelijk Hof. De verdeling van de onderwijsbevoegdheden zoals geregeld in de Grondwet voorziet geen territoriale uitzondering. Het is bijgevolg de plicht van de Vlaamse overheid om voor alle onderwijsinstellingen die zich op het grondgebied van het Vlaamse Gewest bevinden de onderwijsbevoegdheden uit te putten. Dat betekent ook dat de Vlaamse overheid de eindtermen, het leerplan en de inspectie voor deze

scholen moet regelen. Dat wordt verduidelijkt via het betwiste voorstel van decreet.

Mogelijks is die interpretatie van de Grondwet fout en geldt de regeling uit de wet van 21 juli 1971 betreffende de bevoegdheid en de werking van de Cultuurraden voor de Nederlandse cultuurgemeenschap en voor de Franse cultuurgemeenschap. Maar dat moet finaal beslist worden door het Grondwettelijk Hof. Daarom werd ook in het voorstel van decreet bepaald dat het decreet pas in werking zou treden op 1 september 2009. Mocht het voorstel van decreet gestemd geraakt zijn in de plenaire vergadering zoals gepland, dan restte er nog voldoende tijd om naar het Grondwettelijk Hof te stappen. Dat kon dan uitspraak doen vóór de inwerkingtreding.

De heer Caluwé kan nog begrijpen dat het Parlement van de Franse Gemeenschap en de Cocof een belangenconflict inroepen. Maar hij betreurt met nadruk dat het Waals Parlement ook een belangenconflict inroept. Hij betwist niet het recht van het Waals Parlement om een belangenconflict in te roepen maar het wijst toch eerder op rechtsmisbruik en spelen met de instellingen om de procedure te rekken. Op die manier wordt het onmogelijk gemaakt dat het Vlaams Parlement nog tijdens de huidige legislatuur het voorstel van decreet kan stemmen.

De instellingen van België en zijn deelstaten kunnen slechts goed werken indien er een zekere mate van vertrouwen gebeurt. Het is gevaarlijk om op deze manier gebruik te maken van de belangenconflictprocedure. Het Vlaams Parlement zou de agenda van het Waals Parlement ook kunnen uitpluizen en een belangenconflict inroepen tegen ontwerpen en voorstellen van decreet die men voor het einde van de legislatuur nog gestemd wil krijgen. Het is mogelijk om mekaar voortdurend te blokkeren.

Het zou een daad van vertrouwen zijn mocht het Waals Parlement zijn belangenconflict intrekken zodat het Vlaams Parlement het voorstel van decreet nog tijdens de huidige legislatuur kan stemmen. Het staat dan de Franse Gemeenschap vrij om aan het Grondwettelijk Hof te vragen wie er bevoegd is.

3.3. Tussenkomenst van de heer José Happart, voorzitter

De heer *José Happart*, voorzitter, stelt dat het evident is dat het Waals Parlement het belangenconflict niet gaat intrekken. Hij verwijst naar zijn vroegere woonplaats Voeren. Het woord vertrouwen heeft een interpretatie die hij niet aanvaardt vermits de Grondwet duidelijk voorziet dat er gemeenten zouden kunnen genieten van faciliteitenrechten. Dat werd unilateraal in vraag gesteld door de Vlaamse

kamers met de medeplichtigheid van de eentalige Kamers van de Raad van State.

Er kan gedacht worden aan een wederzijds vertrouwen mocht dit soort gevoelige dossiers behandeld worden door tweetalige kamers van de Raad van State. Indien de tegenpartij alleen vertrouwen heeft in de eentalig Nederlandse Kamer van de Raad van State om het dossier te behandelen dat de belangen schaadt van de Franstaligen die in Vlaanderen wonen, dan betekent dit dat de Nederlandstaligen blijkbaar niet durven te praten met eminente juristen van beide gemeenschappen en de drie gewesten.

De conflictsituatie blijft en ieder heeft zijn standpunt. Het Waals Parlement is goed geplaatst om de belangenconflictprocedure verder te zetten. Niemand hoeft te vertellen wat het Waals Parlement moet doen. Het heeft geen zin om verder rondjes te draaien en mekaar trachten te overtuigen van zijn standpunt. Dat is niet de bedoeling van de vergadering. Het Waals Parlement zal de procedure verderzetten.

3.4. Tussenkomenst van de heer Jef Tavernier

De heer *Jef Tavernier* verwijst naar het voorstel van decreet dat een goede motivering geeft. Tegelijkertijd wordt in het voorstel van decreet erkend dat het over een materie gaat waarover de Franse en Nederlandse taalgemeenschap moeten spreken en overleggen. Het gaat om scholen gelegen in de faciliteitengemeenten, maar duidelijk op het grondgebied van het Vlaamse Gewest, en waarvoor de Vlaamse Gemeenschap bevoegd is. In de kwestieuze scholen worden lessen gegeven in het Frans. Het moet mogelijk zijn om tot een zekere overeenstemming te komen.

De hoorzittingen met de directies van enkele betrokken scholen waren verhelderend. Ze verliepen in een opbouwende en serene sfeer. Er was geen sprake van 'on a un conflit très profond.' De heer Tavernier wenst dit ook te vermijden. Er is duidelijk een probleem, ook wettelijk.

Verder wijst de spreker erop dat voor het Vlaamse onderwijs het systeem van eindtermen geldt. Daarbij bepaalt het decreet duidelijk dat men als inrichtende macht zelf een gemotiveerd voorstel kan doen voor andere eindtermen en dus kan afwijken van de decretaal bepaalde eindtermen. Dat voorstel moet wel worden aanvaard.

Wat de procedure betreft, vindt de heer Tavernier het normaal dat inzake onderwijs een belangenconflict kan ingeroepen worden door het Parlement van de Franse Gemeenschap en de Cocof. Het lijkt eigenaardig – maar hij betwist evenwel het recht niet om

dat te doen – dat ook het Waals Parlement als parlement van een gewest een belangenconflict kan inroepen over een gemeenschapsmaterie. Tenzij dit impliciet zou betekenen dat het Waals Parlement het territorialiteitsbeginsel aanvaardt, wat meestal langs Frantallige kant wordt betwist.

De heer Tavernier kijkt met verbazing naar de procedures die uitgeput worden maar ook naar de verslagen van de besprekingen in de verschillende parlementen. Hij stelt vast – en dat geldt voor alle assemblees – dat in alle overlegmomenten niet de bedoeling bestaat om als parlementsleden tot een oplossing te komen. Het doel is om tijd te winnen en voor een oplossing wordt verwezen naar de grote communautaire onderhandelingen waarbij de machthebbers van de politieke partijen beslissen. Hij betreurt dat men als parlementsleden niet het heft in eigen handen durft te nemen. Meestal beperkt een dergelijk overlegmoment zich tot het akte nemen van de verschillende standpunten en wordt overgegaan tot de volgende stap in de procedure.

3.5. Tussenkoms van de heer Marcel Cheron

De heer *Marcel Cheron* stelt dat het gaat om een interpretatief voorstel van decreet met een interpretatie van een bijzondere wet en de Grondwet. Dat is een beetje merkwaardig.

Er wordt gesproken van tijdsverspilling maar bij het nagaan van de historie van de behandeling van het voorstel van decreet is te merken dat er een plotse versnelde behandeling is na de hoorzitting.

Er zou een echt compromis moeten komen tussen de twee betrokken ministers voor de 2000 tot 3000 leerlingen die onderwijs van de Franse Gemeenschap volgen in de randgemeenten. Hij hoopt dat deze leerlingen na het lager onderwijs hun studies kunnen voortzetten in het secundair onderwijs, en dat in wellicht de taal waarin zij lager onderwijs hebben gevolgd: het Frans.

Als er een akkoord moet gevonden worden, dan is het tussen de ministers van Onderwijs van de twee gemeenschappen zodat de onderwijsinspectie de doelstellingen en de eindtermen van beide met elkaar kan verzoenen.

Na de stemming van het voorstel van het decreet in de commissie werden twee belangenconflicten ingeroepen door het Parlement van de Franse Gemeenschap en het Parlement van de Franse Gemeenschapscommissie. De gewone wet van 9 augustus 1980 voorziet niet alleen in de regeling van dergelijke belangenconflicten maar ook de voorkoming ervan.

Er wordt gesteld dat met dit derde belangenconflict misbruik wordt gemaakt van het recht om een belangenconflict in te roepen. De heer Cheron is het daar niet mee eens en ook niet met de heer Caluwé, die stelt dat het Vlaams Parlement slechts één belangenconflict zou kunnen inroepen tegen eenzelfde voorstel of ontwerp van wet of decreet. In het Vlaams Parlement worden volgens de bijzondere wetten nog steeds twee soorten van decreten goedgekeurd: decreten over gewestbevoegdheden en decreten over gemeenschapsbevoegdheden. Het Vlaams Parlement zou dus twee belangenconflicten kunnen inroepen.

Het Waals Parlement heeft geen bevoegdheidsconflict ingeroepen. Ook de Raad van State heeft geen advies gegeven over het bevoegdheidsprobleem omdat het niet tot haar taken behoort.

Het belangenconflict dat door het Waals Parlement werd opgeworpen heeft betrekking op het feit dat de leerlingen en lesgevers door het voorstel van decreet worden geschaad.

De heer Cheron hoopt dat beide ministers ooit tot een akkoord komen. Dat is noodzakelijk. Ook voor het aanleren van talen zou dat goed zijn: de betrokken scholen zouden dit als een specifieke troef kunnen gebruiken. Maar zoals bepaald door de Grondwet en de bijzondere wetten bestaat er een absoluut recht om in de faciliteitengemeenten over Franstalig onderwijs te beschikken en over een onderwijsinspectie zoals ze momenteel is geregeld. Daarover kan geen discussie zijn: decreten van de regionale overheden kunnen een bijzondere wet niet interpreteren. Dat zou immers het einde betekenen van de federale staat en het respect voor de rechtsstaat.

4. Replieken

De heer *Ludwig Caluwé* wil de puntjes op de i zetten. De heer Happart, voorzitter, sprak over de eentalige Kamers van de Raad van State. Het advies van de Raad van State over het voorstel van decreet is echter uitgebracht door de algemene vergadering en is dus een advies van de tweetalige Kamers. De Raad van State heeft gesteld dat zij zich niet over het bevoegdheidsconflict uitspreekt maar suggereert dat het Grondwettelijk Hof zich hierover buigt. Dat is ook de weg die het Vlaams Parlement wil bewandelen.

Het advies van de Raad van State is bovendien niet een aantal maanden blijven liggen, waarop het voorstel van decreet op een drafje zou gestemd zijn geweest in de commissie, zoals de heer Cheron suggereert. Het advies dateert van 8 oktober 2007 en een maand later is het voorstel van decreet in de commissie gestemd.

Er werd bovendien een amendement gestemd in de commissie om de inwerkingtreding met een jaar uit te stellen om de gelegenheid te geven om naar het Grondwettelijk Hof te stappen zodat die een uitspraak zou kunnen doen.

De heer *Marcel Cheron* preciseert dat de heer Caluwé het heeft over het advies van de afdeling Wetgeving van de Raad van State, terwijl de heer Happart het had over de afdeling Administratie van de Raad van State.

5. Besluit

Mevrouw *Marleen Vanderpoorten*, voorzitter, stelt vast dat men niet tot een akkoord komt. Het geschil zal worden voorgelegd aan de Senaat. Die moet binnen dertig dagen nadat het geschil door het Vlaams Parlement bij hen aanhangig is gemaakt, een gemotiveerd advies verstrekken aan het Overlegcomité dat is ingesteld bij artikel 31 van de gewone wet van 9 augustus 1980 tot hervorming der instellingen. Het Overlegcomité beschikt dan over eveneens dertig dagen na ontvangst van het advies van de Senaat om bij consensus een beslissing te nemen of niet te nemen.

De verslaggever,

De voorzitter,

Jef TAVERNIER

Marleen VANDERPOORTEN
